

Sygn. akt VIII U 225/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2015 r. w Gliwicach

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania J. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 grudnia 2014 r. **nr** (...) (...) - (...) - 156/14

z dnia 22 stycznia 2015r. **nr** (...) - 2005

zmienia zaskarżone decyzje częściowo w ten sposób, że ustala, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 110,85 % (sto dziesięć 85/100 procenta) i ustala wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku w kwocie 147.363, 81 zł (sto czterdzieści siedem tysięcy trzysta sześćdziesiąt trzy złote 81/100).

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 225/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 grudnia 2014r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r. poz. 748, ze zmianami) ustalił odwołującemu J. G. wysokość kapitału początkowego. Ustalając wysokość kapitału początkowego ZUS uznał za udowodnione 26 lat, 7 miesięcy i 11 dni okresów składkowych oraz 4 miesiące i 11 dni okresów nieskładkowych. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału przyjęto wynagrodzenie J. G. z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1980r. do grudnia 1989r., ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 101,54%.

W odwołaniu od tej decyzji oraz w toku procesu J. G. domagał się jej zmiany i ustalenia wartości kapitału początkowego przy przyjęciu faktycznego wynagrodzenia uzyskanego w latach 1975 – 1984r.

Po wniesieniu tego odwołania ZUS w dniu 22 stycznia 2015r. wydał kolejną decyzję o ponownym ustaleniu odwołującemu J. G. kapitału początkowego. Ustalając ponownie wysokość kapitału początkowego ZUS, tak jak poprzednio, uznał za udowodnione 26 lat, 7 miesięcy i 11 dni okresów składkowych oraz 4 miesiące i 11 dni okresów nieskładkowych. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału przyjęto wynagrodzenie J. G. z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1975r. do grudnia 1984r., ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na 104,38%.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonej decyzji oraz decyzji z dnia 22 stycznia 2015r., dodatkowo podnosząc, iż przy obliczeniach podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto za okres od

9 listopada 1977r. do 31 grudnia 1979r. hipotetyczne wynagrodzenie odwołującego w wysokości odpowiadającej minimalnemu wynagrodzeniu z tego okresu.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. G. urodził się (...)

Decyzją z dnia 12 grudnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ustalił odwołującemu wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalił ZUS w oparciu o zarobki z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1980r. do grudnia 1989r. Ustalony w oparciu o te zarobki wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (WWPW) wyniósł 101,54%.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczony zawarł roszczenie o ponowne wyliczenie dla niego kapitału początkowego z uwzględnieniem do obliczenia podstawy wymiaru tego kapitału, faktycznych zarobków jakie osiągnął w latach 1975 – 1984r.

Zalutując ten wniosek organ rentowy w dniu 22 stycznia 2015r. wydał kolejną decyzję w której ponownie ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. W decyzji tej organ rentowy dokonał jedynie ponownego ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, bowiem staż pracy nie był przez ubezpieczonego kwestionowany. W szczególności ZUS ustalił podstawę wymiaru w oparciu o zarobki z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1975r. do grudnia 1984r., przy czym wobec braku dowodów zarobkowych za okres od 9 listopada 1977r. do 31 grudnia 1979r. przyjęto hipotetyczne wynagrodzenie odwołującego w wysokości odpowiadającej minimalnemu wynagrodzeniu z tego okresu. Ustalony w oparciu o te zarobki wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (WWPW) wyniósł 104,38%.

Ubezpieczony domagał się w niniejszym postępowaniu odtworzenia jego faktycznych zarobków z okresu od 9 listopada 1977r. do 31 grudnia 1979r., a następnie ponownego ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, z ich uwzględnieniem.

W toku procesu Sąd przeprowadził dowód z oryginalnych dokumentów znajdujących się w aktach osobowych i płacowych z okresu zatrudnienia J. G. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G..

Na podstawie dokumentacji osobowej i płacowej, Sąd zwrócił się do biegłego z zakresu emerytur i rent o odtworzenie zarobków odwołującego z tego okresu i wyliczenie wysokości jego kapitału początkowego według najkorzystniejszego wariantu.

Na podstawie opinii z dnia 22 maja 2015r. (k.19-22), Sąd ustalił iż zarobki stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. G. wynoszą:

- za rok 1977 kwotę 53.420 zł, z tytułu zatrudnienia w (...) T. oraz od 9 listopada w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G.,
- za rok 1978 – 35.070 zł z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G.,
- za rok 1979 – 41.497 zł z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w G..

Biegły odtwarzając powyższe zarobki ubezpieczonego, uwzględnił zapisy w jego dokumentacji osobowej, dotyczące stawek zaszeregowania, stałych dodatków, które niewątpliwie były wypłacane, w szczególności wypłacanego od 1 czerwca 1978r. dodatku brygadzistowskiego w wysokości 15%. Równocześnie biegły uwzględnił obowiązującą w tym czasie liczbę godzin roboczych w miesiącu.

Ostatecznie Sąd w oparciu o wyliczenia biegłego ustalił, iż WWPW z najkorzystniejszych 20 lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, tj. z lat: 1971, 1974-1986, 1988-1989, 1992, 1995, 1997-1998 wynosi 90,97%. Z kolei najwyższy WWPW wyliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1975r. do grudnia 1984r. wynosi 110,85%. Obliczony, przy zastosowaniu najkorzystniejszego WWPW, kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 147.363,81 zł.

Po otrzymaniu odpisów powyższej opinii, ubezpieczony nie zgłaszał do niej zastrzeżeń, natomiast organ rentowy zasadniczo nie kwestionował matematycznych wyliczeń biegłego poza ustaloną przez biegłego podstawą wymiaru za rok 1970, ostatecznie jednak okoliczność ta nie miała znaczenia, bowiem nawet po dokonaniu korekty wskazanej przez ZUS, nie wpływała ona na wysokość ostatecznie przyjętego WWPW, do którego nie uwzględniono podstawy z roku 1970. Dodatkowo organ rentowy kwestionował hipotetyczne przyjęcie przez biegłego, iż odwołujący w spornym okresie przepracował ustaloną przez biegłego ilość godzin roboczych.

W oparciu o zapisy z akt osobowych ubezpieczonego, Sąd ustalił, że w spornym okresie nie odnotowano jakichkolwiek jego absencji, czy też urlopów bezpłatnych, w związku z czym Sąd przyjął, iż w tym czasie poza okresami urlopu wypoczynkowego wliczanego do czasu pracy, ubezpieczony nie posiadał innych nieobecności w pracy. Był w tym czasie zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym w obowiązujących w tym czasie przepisach. Fakt innych nieobecności niż urlop bezpłatny nie został za sporny okres potwierdzony w wystawionym w dniu 4 lutego 1992r. świadectwie pracy, w którym pracodawca potwierdził jedynie korzystanie przez odwołującego z urlopu bezpłatnego w okresie od 21 listopada 1991r. do 3 lutego 1992r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt rentowych i kapitałowych ubezpieczonego oraz jego akt osobowych dołączonych do akt sprawy, a także opinii biegłego z zakresu emerytur i rent K. S. z 22 maja 2015r. (k.19-22).

Sąd w całości podzielił wnioski płynące z opinii biegłego, gdyż były one logiczne i spójne. Biegły dokonał szczegółowych ustaleń w oparciu o dokumentację osobową i pozostały materiał dowodowy oraz uzyskane w toku sporządzania opinii dane. Nadto zgłaszane przez ZUS zarzuty do opinii odnośnie przyjętej przez biegłego liczby godzin przepracowanych przez odwołującego nie znajdują potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym.

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych i rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, J. G. zasługuje na uwzględnienie.

Należy stwierdzić, że zgodnie z treścią art. 174 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity:

Dz. U. z 2015r. poz. 748, ze zm.) podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 1 stycznia 1980r. do dnia 31 grudnia 1998r.

Natomiast zgodnie z normą art. 15 postawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z treścią art. 15 ust. 4 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;

2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 6 na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne

i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Natomiast, jak stanowi § 21 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. (Dz. U. z dnia 8 listopada 2011r.) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy mając na uwadze ustalony stan faktyczny i obowiązujące przepisy należy uznać odwołanie ubezpieczonego za uzasadnione, a tym samym uwzględnić mu na wysokość kapitału początkowego wynagrodzenie osiągnięte w z okresie od 9 listopada 1977r. do 31 grudnia 1979r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...)

w G., w wysokości określonej na podstawie stawki osobistego zaszeregowania

i przy uwzględnieniu stałego dodatku brygadzystowskiego, czy też nie i jakie są tego przyczyny.

Warunkiem uwzględnienia konkretnego wynagrodzenia do ustalenia podstawy wymiaru jest wykazanie, że było ono faktycznie wypłacone w konkretnej wysokości oraz, że zostało wykazane w sposób nie budzący wątpliwości. Przy czym obowiązujące organ rentowy, w zakresie ustalania świadczeń emerytalno – rentowych, a także kapitału początkowego, przepisy cytowanego wyżej rozporządzenia wymagają, aby środkiem dowodowym było stosowne zaświadczenie wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, bądź też zapisy w

legitymacji ubezpieczeniowej lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy również podkreślić, że w myśl ugruntowanego już stanowiska judykatury i doktryny „sądy pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznając sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych dokonują kontroli zgodności decyzji administracyjnych wydanych w tych sprawach z prawem w trybie odrębnym określonym w kodeksie postępowania cywilnego, w którym to trybie nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu administracyjnym toczącym się przed organami rentowymi” (vide – wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 kwietnia 1996r., sygn. akt III AUr 235/96, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997r., nr 1, poz. 2). Z kolei

w wyroku z dnia 25 lipca 1997r. sygn. akt II UKN 186/97 Sąd Najwyższy stwierdził, że: „W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1984r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.)” (OSNP z 1998r, Nr11, poz. 342).

Tak więc w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych mogą być przeprowadzane wszelkie dowody zmierzające do prawidłowego rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu z zebranego w postępowaniu materiału dowodowego, a w szczególności akt osobowych ubezpieczonego bezspornie wynika jego stawka osobistego zaszczerowania, która niewątpliwie musiała mu być wypłacana za przepracowany okres. Z akt tych wynika dodatkowo, że odwołującemu faktycznie przysługiwał od 1 czerwca 1978r. stały dodatek z tytułu pełnienia funkcji brygadzysty, w wysokości 15% wynagrodzenia zasadniczego.

Organ rentowy nie kwestionował przyjętych przez Sąd kwot wynagrodzenia za sporny okres, a jedynie podnosił, że brak jednoznacznych dowodów na to iż odwołujący w tym okresie przepracował faktycznie przyjętą przez biegłego ilość godzin roboczych.

W ocenie Sądu zarzuty ZUS nie wpływają na przyjętą przez Sąd ocenę zgromadzonych dowodów, bowiem pracodawca nie potwierdził w aktach osobowych, że ubezpieczony w spornym okresie, poza okresami urlopu wypoczynkowego, miał inne absencje, jak choćby urlop bezpłatny, czy nieobecności nieusprawiedliwione. Okoliczności te nie zostały również uwidocznione w wystawionym w dniu 4 lutego 1992r. świadectwie pracy, w którym pracodawca potwierdził jedynie korzystanie przez odwołującego z urlopu bezpłatnego w okresie od 21 listopada 1991r. do 3 lutego 1992r.

Reasumując: w ocenie Sądu należy ubezpieczonemu wyliczyć wysokość kapitału początkowego w kwocie 147.363,81 zł, z uwzględnieniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru tego kapitału w wysokości 110,85%, z uwzględnieniem do jego wyliczenia zarobków z okresu od 9 listopada 1977r. do grudnia 1979r. w wysokości ustalonej przez biegłego, co zostało potwierdzone w toku przeprowadzonego postępowania.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek